

9/17/2021

Anförande Sustainable Finance 20211026

Därför engagerar sig Riksgälden i hållbarhet

Vi tryggar svensk ekonomi

Ett av Riksgäldens viktiga uppdrag är se till och säkra att myndigheter kan genomföra sina betalningar, att låna upp vid behov och förvalta statsskulden så att vi alla kan känna oss trygga med att staten i alla lägen kan hantera sina åtaganden. Vi ser till att staten betalar sina räkningar i tid.

Vi ser också till att banker och kreditinstitut som drabbas av stora problem kan hanteras så att kritisk verksamhet kan fortsätta att fungera, att stabiliteten i systemet inte hotas och att kostnader inte drabbar skattebetalarna. Det här bidrar till ett robust och hållbart finansiellt system.

Det ligger i Riksgäldens grunduppdrag att skapa förutsättningar för hållbara finanser. Men hur kommer det sig då att Riksgälden engagerar sig i hållbarhetsfrågor?

Klimatförändringarna hotar den finansiella stabiliteten

Vi ser idag effekterna av de klimatförändringar som vi enligt IPCC-rapporten orsakat. Nyheterna fylls av katastrofer som följer av översvämningar, hetta och bränder, orkaner, tinad permafrost, markförskjutningar och jordskred. Människor i Gävle förlorar sina hem, utrotningshotade djur brinner i Australiens skogar, hela önationer hotas när havsnivåerna stiger.

Vad betyder det för det finansiella systemet?

1. Värdet på tillgångar som fastigheter, skog och industrier kan påverkas snabbt – tillgångar som oftast är belånade. Tillgångar kan snabbt falla i värde, men skulder består. Påverkas värdet kan det snabbt skapa finansiella problem.
2. Sektorer som präglas av stora klimatpåverkande utsläpp kan snabbt tappa i värde. Detta sker på flera sätt:
  - För det första för att skärpta lagar och regler gör att företagen mer tydligt får bära ökade kostnader för sin klimatpåverkan enligt ”Polluter Pays”-principen, dvs. att den som orsakar skador i miljön också ska betala de samhällsekonomiska kostnader som uppstår.
  - För det andra för att företagen kan komma att mötas av sjunkande efterfrågan när konsumenter väljer bort varor och tjänster med ett högt CO2-avtryck. Sjunkande vinster, kreditförluster m.m. kan skapa stabilitetsproblem.

3. Och till sist: Klimatförändringar kan ge upphov till nya eller bidra till befintliga konflikter mellan länder, vilket ökar riskerna globalt. Klimatförändringarna kommer sannolikt medföra folkomflyttningar. Vi kan komma behöva hantera en klimatmigration.

Klarar inte vi, företagen och samhället i övrigt att hantera de utmaningar som uppstår och genomföra den omställning som krävs så kommer det medför ökade kostnader och betydande stabilitetsproblem, både finansiella och övriga.

”Climate risk is investment risk” – kapital styrs mot hållbara investeringar

Tillbaka till finanssektorn: Det finns idag en samsyn bland politiker att finansmarknaden har en viktig roll att spela när det gäller utvecklingen mot ett hållbart samhälle. Vi ser också att kapital har börjat förflytta sig från icke-hållbara verksamheter till mer hållbara. Vi ser att detta driver på utvecklingen av miljövänlig teknik. Och vi ser att förnybara energislag i vissa fall konkurrerar ut de fossila alternativen.

Pengar är makt och möjlighet. När exempelvis den amerikanska fondgiganten Blackrock med en förvaltningsportfölj på över 55 000 miljarder kronor (att jämföras med Sveriges BNP på 5 000 miljarder kr) skiftar mot hållbara investeringar märks det och påverkar andra.

Larry Fink, ordförande för Blackrock säger att ”Vi ser att hållbara investeringar är minst lika lönsamma som traditionella portföljinvesteringar och personligen tror jag på en snabbare värdeutveckling för de hållbara investeringarna.”

Riksgälden – från infrastruktur till klimatomställning

Sedan 1789 har Riksgälden haft en avgörande roll vid finansieringen av viktiga investeringar som har byggt ett starkt Sverige och som har varit en förutsättning för landets välfärdsutveckling. Riksgälden har lånat till och finansierat upp- och utbyggnad av stambanor, vägar, broar och kanaler, el- och telenät.

Riksgälden fortsätter att spela en viktig roll för landets utveckling och i dag handlar det om att bidra till finansieringen av en nödvändig omställning till ett hållbart samhälle. Sverige ska fortsatt vara ett föregångsland och på så vis stärka vår internationella konkurrenskraft med ambitionen att bli världens första fossilfria välfärdsland.

Riksgälden har sedan 2019 två nya uppdrag med tydlig grön profil. Dessutom ansvarar vi för finansieringssystemet för att hantera kärnavfall – även det ett viktigt uppdrag inom hållbarhet.

Mörkgrön obligation

I september förra året gav Riksgälden ut svenska statens första gröna obligation någonsin. Obligationen fick en löptid på 10 år, emissionen uppgick till 20 miljarder kronor och intresset på marknaden var mycket stort och räntan lite lägre än för en vanlig obligation.

Varför ska staten emittera grönt? Skälet är naturligtvis att regeringen anser och inser att finansmarknaden har en avgörande roll i den omställning som krävs. Ett viktigt syfte för oss har varit att säkra och höja kvaliteten i gröna. Svenska staten var inte först i Europa, men vi var den första statliga gröna obligationen i Norden som inte bara klassas som grön, utan som mörkgrön. ”Not the first, but the greenest”.

Att staten ger ut en grön obligation har också ett viktigt signalvärde och främjar marknaden för gröna obligationer att växa mer. Det i sin tur kan bidra till bättre villkor för företag som vill investera grönt.

I Riksgäldens uppdrag ligger att analysera hur vi kan låna upp och förvalta statsskulden till lägsta kostnad med beaktande av risk och i det arbetet finns det således anledning att införliva hållbarhetsaspekter.

Den gröna obligationens medel var, till skillnad från annars, redan i förväg allokerad till ett urval utgifter i statsbudgeten. Om några veckor publicerar vi en första rapport som ger investerarna möjlighet att se hur den slutliga allokeringen blev och vilka miljöeffekter som uppnåtts. Vi kan dock redan i dag ge några exempel på åtgärder som gett eller förväntas ge positiva klimateffekter:

Industriklivet syftar till att stödja omställningen av industrin. Här finns till exempel pilotprojekt för infångning och lagring av koldioxid och utveckling av fossilfri järn- och stålproduktion. Industriklivets bidrag till pilot- och demoanläggningar för fossilfritt stål har potentialen att minska Sveriges totala koldioxidutsläpp med 10 procent årligen.

Klimatklivet är ett stöd till investeringar som minskar utsläppen av koldioxid och andra växthusgaser. De beviljade åtgärderna under 2019 och 2020 beräknas ge en minskning av klimatpåverkande utsläpp om drygt 405 000 ton koldioxidekvivalenter per år. Det handlar till exempel om att bygga tankstationer för biobränsle för de tunga transporterna och åtgärder för återvinning av batterier och plast. Är 405 000 ton mycket? En snittsvensk lämnar ett avtryck på ca 7 ton/år, en bil ca 3-4 ton/år

Kreditgarantier för stora gröna industriinvesteringar

Riksgälden har också fått i uppdrag att ställa ut statliga kreditgarantier till stora gröna industriinvesteringar. Tidigare har vi finansierat järnvägar, broar och kanaler. Nu handlar det om ny grön infrastruktur och ny grön produktion.

Industrin står för ungefär en tredjedel av de svenska utsläppen av växthusgaser. Det kommer således att krävas stora investeringar för att ställa om till fossilfritt. Här kan staten hjälpa till och stärka det engagemang som redan finns hos industrin för att tillsammans bidra till minskad klimatpåverkan och stärkt konkurrenskraft.

Intresset för de gröna garantierna är stort. Regeringen föreslog därför i budgetpropositionen för 2022 en höjd garantiram, 50 miljarder för 2022, 65 miljarder 2023 och 80 miljarder 2024.

Staten garanterar upp till 80 % av lånet, vilket innebär att bolag kan låna upp till 100 miljarder kronor. För att kunna ta del av en garanti måste lånet uppgå till minst 500 miljoner kronor. EKN hanterar gröna kreditgarantier på lägre belopp.

Garantier kan ställas till industriinvesteringar som görs i Sverige och som bidrar till att de svenska miljö- och klimatmålen nås. Riksgälden kommer ta utgångspunkt i EU-taxonomi för att bedöma miljöeffekterna.

Riksgälden för dialog med flera företag och vår bedömning är att de första ansökningarna kan komma i slutet av detta år.

Med de nya gröna uppdragen har Riksgälden också blivit, för att citera finansminister Magdalena Andersson, statens gröna investmentbank.

Finansiering av kärnavfall

Att det avsätts medel för att garantera att kärnkraftindustrins avveckling kan hanteras och avfall kan förvaras på ett säkert sätt är en avgörande miljöfråga för de närmaste 100 000 åren eller så. Riksgäldens tredje uppdrag är att säkra att finansieringssystemet gör att det är kärnkraftsindustrin som tar kostnaderna för hantering och slutförvar, inte dagens eller framtida skattebetalare.

Riksgälden beräknar hur mycket som behöver avsättas för att säkerställa en framtida avveckling och förvar och Riksgälden har i dagarna lämnat ett förslag till regeringen på nya kärnavfallsavgifter och säkerhetsbelopp för reaktorinnehavare.

På många andra områden finns det skyldigheter att den som förorenar ska betala men till skillnad från kärnavfallet finns det inga system som ska säkerställa förmågan. Det finns dock förslag på en liknande ordning för att säkerställa finansieringen av omhändertagande av gruvavfall.

Kapitalet skapar momentum i omställningen

Klimatförändringarna kan ske snabbt och oförutsägbart och arbetet med att rusta samhället måste löpa på.

Omställningen till ett klimatneutralt samhälle är långsiktigt och vi ser att kapitalet skapar ett enormt momentum som vi vill utnyttja och ta till vara.

Det är helt centralt att integrera hållbarhet i utvecklingen. Lika viktigt är det att förstå att utveckling är en förutsättning för hållbarhet, särskilt i ett globalt perspektiv

Riksgälden är del i omställningen och vi ser fram emot att fortsätta vara det. Vi både påverkar klimatomställningen genom våra gröna uppdrag och genom krav vi ställer för att säkra den finansiella stabiliteten och därmed trygga den framtida ekonomiska utvecklingen.

Tack!